

[Kjær Rasmussen.]

hængigheden af institutioner og traditioner. Jeg henviser til bemærkningerne til § 2, stk. 1.

Forslaget om oprettelse af uddannelsesråd er også nyt. Ved valg af disse mener vi ikke der skal være skel mellem lærere og uddannelsessøgende, og det er i øvrigt vort håb, at dette skel efterhånden falder væk på hele uddannelsesområdet, således som aktive uddannelsessøgende og visse lærere allerede har rejst krav om. De uddannelsessøgende får selv ansvaret for, at støtten ikke misbruges, og man undgår de nuværende summariske regler samtidig med, at man skaber sikring mod oplagt misbrug. Vi lægger i øvrigt vægt på, at de besluttende organer forklarer sig over for dem, der berøres af deres afgørelser. § 4 og de specielle bemærkninger til denne paragrafs stykker sigter på de nævnte forhold. En løselig beregning af udgifterne i forbindelse med forslaget udviser et beløb på 5-6 milliarder kroner. Så meget koster det altså, hvis blot de økonomiske og visse af de miljømæssige hindringer for en demokratisering af uddannelserne skal fjernes. Så er andre dele af de kulturelle og geografiske barrierer stadig ikke angrebet. Der ligger også væsentlige vanskeligheder for en demokratisering i mange uddannelsers traditionelle opbygning, målsætning, indhold og administration.

Allerede i dag er behovet for investeringer i uddannelsesapparatet i form af institutter, inventar, nye læreransættelser og meget andet særdeles mærkbart. Fjernes de økonomiske hindringer som her foreslået, vil presset på uddannelsernes fysiske kapacitet naturligvis vokse. Dette gælder ikke blot for universiteterne og de højere læreanstalter, men f. eks. også for lærlingeuddannelserne. Det kræver store investeringer at oprette tidssvarende værkstedsskoler i forbindelse med den nødvendige afskaffelse af den forældede mesterlære. Det er i det hele taget vigtigt at understrege, at det her fremsatte forslag omfatter alle under uddannelse, og at de højere uddannelser ved universiteter og læreanstalter kun udgør en mindre del af de områder, lovforslaget sigter på.

Blot tilnærmede beregninger over de økonomiske konsekvenser af forslaget vil kræve meget grundige undersøgelser. For samtidig med, at presset på uddannelseskapa-

til vil blive øget, vil afskaffelsen af erhvervsarbejde give en bedre udnyttelse af de eksisterende anlæg. Hertil kommer, at et antal højere uddannede formentlig ret hurtigt vil mindske stigningstakten for disse grupperes lønninger, idet det vil forhindre, at et mindretal indflydelsesmæssigt og lønmæssigt profiterer af knapheden på højere uddannede. Med dette forslag vil den højere uddannelse miste sin karakter af privat investering og føre til det mål, som næsten alle partier hævder at stræbe efter: rekruttering på et bredere socialt grundlag.

Fra de nævnte 5-6 milliarder kroner skal også trækkes skatteindtægterne af de udbetalte støttebeløb. Men alle disse overvejelser skal naturligvis ikke skjule, at hvis man f. eks. på et år ville øge statens udgifter med anslået 4-5 milliarder kroner — svarende til de senere års samlede stigning i nationalproduktet — til uddannelsessektoren, ville det få uoverskuelige ikke blot finanspolitiske, men også nationaløkonomiske konsekvenser. Det ville forde en bevægelighed i samfundets økonomi, som næppe eksisterer, og vi ville ikke have nogen sikring imod, at besparelser i givet fald ikke ville blive gennemtvunget over for de samfundsgrupper, der i forvejen er slet hjulpe.

På den anden side vil vi have lov til at gøre opmærksom på, at der i dette samfund åbenbart er kapital nok til rådighed, når det gælder opførelse af bankfilialer og benzinstationer på snart sagt ethvert gadehjørne, forsikringspalæer, broer, motorveje, lufthavn på Saltholm, til reklame og militær. Vi er forberedt på, at man til dette forslag om en virkelig menneskeliggørelse af vort samfund vil svare, at det har vi ikke råd til. Det kan det økonomiske system ikke bære. Men hvad har man så tænkt sig at gøre ved systemet?

Alle folketingets partier har i de senere år haft som erklæret målsætning, at adgangen til uddannelse skal demokratiseres. Hvis man har i sinde at stå ved denne målsætning, så kommer man ikke uden om vort forslag.

Og nægter man at gennemføre forslaget, „fordi det er økonomisk urealistisk“, uden at opgive sin erklærede målsætning, ja, så er det ikke os, der er urealistiske.

Naturligvis kan et så omfattende forslag ikke gennemføres fra den ene dag til den